

han mort des que va començar la pandèmia, encara que els opositors adverteixen que la xifra podria ser fins a deu vegades més gran tenint en compte els escassos tests que es fan entre la població.

Bielorússia ha estat un dels pocs països que no ha implantat una quarantena estricta. De fet, les lligues professionals, com ara la de futbol, van continuar, i els bars, restaurants, cinemes i teatres mai han tancat.

EL FUTUR DE LUKAIKENKO

El president bielorús és conscient de la seva posició de debilitat. D'una banda, les manifestacions no s'aturen i la repressió és cada vegada més dura. Ara per ara, té el suport del seu homòleg rus, Vladímir Putin, que va concedir fa pocs dies un crèdit de 1.500 milions de dòlars a l'exrepública soviètica. Els dos líders es van reunir a la ciutat balneària de Sotxi.

L'apropament de Lukaixenko a Putin s'interpreta com una maniobra desesperada del mandatari per afer-

L'
ESTRATÈGIA
L'apropament de Lukaixenko a Putin s'interpreta com una maniobra desesperada del mandatari per aferrar-se al poder

rar-se al poder, ja que bona part de la població respecta l'amistat amb Rússia, tot i que no la submissió. De fet, hi ha una part dels manifestants que tem que Rússia pugui fer una jugada similar a la que ja va fer a Ucraïna, quan es va annexionar la península de Crimea i es va obrir una guerra a la zona del Donbass.

En declaracions a mitjans de comunicació russos, Lukaixenko va assegurar que no deixarà el poder perquè "es podria produir un bany de sang". I va afegir: "No marxaré així com així. He dedicat un quart de segle a construir Bielorrússia. No ho llançaré tot per la borda! A més, si me'n vaig, mataran els meus partidaris!"

Precisament, va explicar que amb la imatge que va fer la volta al món (la de Lukaixenko empunyant un fusell kalàixnikov) volia demostrar que no havia fugit enlloc i que estava disposat a defensar el seu país "fins al final".

Anàlisi

Antoni Segura i Mas
Historiador

EL DARRER PARADÍS COMUNISTA EUROPEU

D República de Bielorrússia (o Belarús) és el nom de l'antiga República Socialista Soviètica de Bielorrússia en el moment de la independència el 25 d'agost del 1991. És una ruptura simbòlica dels lligams de subordinació a Rússia i la reivindicació del seu paper com a bressol dels eslaus orientals (ucraïnesos, bielorussos i russos). És, juntament amb la Rússia occidental i Ucraïna, un dels territoris que va patir més destrucció –en recursos, infraestructures i morts– durant la Segona Guerra Mundial. I és una república pobra (lli, productes químics, eix de comunicacions de gasoductes i la via d'accés de Moscou al mar Bàltic) i molt russificada. Té una mica menys de 9,5 milions d'habitants i, des del 1991, ha perdut un 7% de població, que ha emigrat cap a la UE.

A diferència de les veïnes Ucraïna i de les repúbliques bàltiques, a Bielorrússia no existia un sentiment nacional fort, ni uns antecedents històrics rellevants, tret de l'efímera República Nacional Bielorussa (1918-19). Arriba a la independència per mimetisme amb els esdeveniments d'Ucraïna. El 8 de desembre del 1991, el recent escollit president del Soviet Suprem de la República, Stanislav Xuixkiévitx, un científic, es reuneix prop Minsk amb els presidents de la Federació Russa, Borís Ieltsin, i d'Ucraïna, Leonid Kravtxuk, i acorden la dissolució de l'URSS i la creació de la Comunitat d'Estats Independents (CEI).

Xuixkiévitx pacta la retirada de

l'arsenal nuclear soviètic i duu a terme reformes per afavorir l'economia de mercat i l'aproximació a la CEE, que provoquen l'oposició del Parlament. A finals del 1993, és acusat de corrupció i dimiteix. El juliol del 1994, Aleksandr Lukaixenko, un extinent coronel de l'Exèrcit Roig contrari a la dissolució de l'URSS, guanya les eleccions presidencials.

Lukaixenko inicia una deriva autoritària i de retorn al passat: fi de les privatitzacions, restabliment dels controls estatals i aproximació a Moscou. El gener del 1995, signa la Unió Duanera amb Rússia, que li

Rússia. Així, el 1996, pacta una Unió Federada, que Moscou mai veu com una relació de bilateralitat, ja que desconfia dels excessos antidemocràtics (persecució dels mitjans de comunicació i de l'oposició) del dictador bielorús i de les seves polítiques intervencionistes en economia. El 1996, un nou referèndum prorroga el mandat presidencial (el 2004 elimina els límits), amplia les facultats del president, restaura la pena de mort, prohibeix la lliure compravenda de terres i canvia la festa nacional.

Avui, la dictadura de Lukaixenko és el més semblant al comunisme soviètic: sistema econòmic centralitzat, agricultura col·lectivitzada, preus regulats, purgues i "desaparicions" de membres de l'oposició o del govern caiguts en desgràcia... Un règim dictatorial sense llibertats. El 2019, Bielorrússia ocupava el lloc 141 d'un total de 167 països en l'índex de democràcia, el pitjor d'Europa.

El "miracle econòmic de Lukaixenko", s'esgota a partir del 2009. El creixement es redueix, i el 2015 i el 2016 ja és negatiu. El mercat de petroli es fa més complex, difícil i competitiu, i Moscou vol eliminar els "preus fraternals" i assegurar el control de la xarxa de gasoductes que travessen Bielorrússia cap a Europa. El volum comercial minva en detriment de Bielorrússia i en quatre anys (2012-16) cau un 63%. A més, des del 2010, la inflació, la depreciació monetària i els problemes financers agreugen la situació.

El 2014, l'annexió russa de Crimea alarma Lukaixenko, que s'aproxima a la UE i als Estats Units per sostreure's

Lukaixenko és el més semblant al comunisme soviètic

subministra gas i petroli a "preus fraternals", que revèn a tercers països i amb els beneficis manté els salaris, el creixement econòmic i les mesures d'assistència social. Guanya de manera fraudulenta un referèndum que aprova la cooficialitat del rus, recupera la bandera i els símbols soviètics, dota el president de poders excepcionals (dissolució del Parlament) i promou la integració amb

El president de Bielorrússia, Aleksandr Lukaixenko amb el president rus, Vladimir Putin. Al costat, les manifestacions als carrers de les ciutats de Bielorrússia en les darreres setmanes

📷 KOEN VAN WEEL / SERGEY DOLZHENKO

a la dependència russa i obtenir noves vies de finançament. El 2015, no autoritza l'establiment d'una nova base aèria russa i demana una rebaixa en el preu del petroli. Moscou retalla les exportacions de cru a Bielorrússia i exigeix el cobrament del deute. Vladímir Putin, com a Geòrgia el 2008 i a Ucraïna el 2014, alerta sobre qualsevol aproximació occidental a les línies vermelles de les fronteres de l'ex-URSS europea. Lukaixenko apel·la llavors a l'orgull nacional per guanyar-se el suport d'una població castigada per la crisi i que desconfia

de Rússia i del dictador. La presència d'efectius militars russos i de l'OTAN a les fronteres aviva la por a una invasió, però el setembre del 2017, les maniobres militars conjuntes amb Rússia (operació Zapad) discorren normalment. Lukaixenko comprèn que davant d'una oposició encoratjada per la conculcació de drets humans, la falta de llibertats i el nou frau electoral de la sisena reelecció no té més aliat i va valor que Putin, i aquest sap que no es pot aturar per més temps una oposició humiliada i menystinguda.